

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

VII. évfolyam

2010/2. sz.

BIBLIA SCRIPTA

Az Írás a középkorban

Időszaki kiállítás a Pannonhalmi Főapátságban

2010. március 21-től november 11-ig

A Főapátsági Könyvtár kiállítótermében rendezett éves időszaki kiállítás megnyitója – immár hagyományosan – Szent Benedek ünnepéhez (március 21.) kötődött.

A kiállítást röviden ismertető szórólapon ez olvasható: „A kiállítás két, Pannonhalmán őrzött kódex segítségével – egy XIII. századi teljes Biblia és az 1510-es években készült Pannonhalmi Evangelistarium – tárja fel a középkori írás és kódexkészítés folyamatát, ezáltal a középkori művelődéstörténet fontos és érdekes területét. Bemutatja a könyvmásolók munkáját, az íróeszközöket és az íráshordozókat, a kódexdíszítés művészi munkáját, a könyvek vándorlását, és a középkori olvasás sajátosságait.”

A „*Biblia Scripta*” – *Az Írás a középkorban*” című bemutatót Madas Edit professzorasszony nyitotta meg. Megnyitóbeszédében a késő ókori és középkori írás kialakulásáról, változásairól és kultúrát hordozó szerepéről beszélt.

Konferencia a XVII. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon

Budapest, Millenáris

2010. április 23.

Az Arcanum Adatbázis Kft. volt a házigazdája annak a konferenciának, amelyet 2010. április 23-án rendeztek a Millenárison – *A hazai közgyűjtemények adatbázisai az Interneten* címmel.

Elsőként *Kenyeres István* (BFL főigazgató-helyettes) előadását hallhattuk a levéltárak közös keresőjének, a Magyar Levéltári Portálnak (<http://www.archivportal.hu/id-554-bemutakozas.html>) felépítéséről, technikai hátteréről, a szaklevéltárosok és az ARCANUM informatikusainak közös munkájáról.

Könyvtári vonatkozásban *Sajó Andrea*, az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) főigazgatója számolt be a Siebmacher's Wappenbuch-projekt elindulásáról. Miért is esett a választás éppen erre a sorozatra? Az OSZK statisztikája és tájékoztatási témamutatója szerint igen gyakori a család-, ill. címerkutatás a nemzeti könyvtárban. „A nemességre vonatkozó szakirodalom a Wappenbuch” (S.A.), ezért esett a választás erre a munkára.

Előzetesen szükség volt arra, hogy felmérés készüljön a sorozat teljességéről – jelezte Sajó Andrea. A nemzeti könyvtárban ugyanis nem volt teljes a sorozat, továbbá a köteteken belül is mutatkoztak hiányok. Valamint meg kellett vizsgálni, hogy a kötetek milyen állapotban vannak, hogy lehetséges-e a szkennelés. A munka során Budapesten kívül Szegeden, a Somogyi Könyvtárban is leltek füzeteket a Siebmacher-sorozatból. Az Arcanum Kft. táblázatos formában készítette el a teljességre vonatkozó lelőhely-felmérést; 101 dokumentumot kellett végignézniük. A projekt 3 és fél hónapos. Az új robotszkennerral, kétrétegű PDF-formában készítik majd el az adatbázist, 60-80 Gbyte-nyi helyet fog elfoglalni, melyet merevlemezen, ill. interneten fognak közzétenni. Terv szerint május vége, június folyamán fog elkészülni a teljes sorozat digitalizálása.

A konferencia harmadik előadója *Bánki Zsolt* volt, a Petőfi Irodalmi Múzeum Könyvtár és Médiatárának munkatársa. Bevezetésként kiemelte, hogy örömmel vesz részt

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
4044 Debrecen, Kálvin tér 16.

VII. évfolyam

2010/2. sz.

ezen az alkalmon, hisz igen fontosnak tartja, hogy a közgyűjteményi ágak együtt dolgozzanak a digitalizálásban. Jóllehet a múzeum mutat fel – jelenleg – legkevésbé teljes digitalizálási projektet. A múzeumi kiadványok digitalizálásának programja 2008-ban fogalmazódott meg; 2009-ben az Arcanummal a megyei múzeumok kiadványaiból 50–50 kötet digitalizálása és publikálása történt meg; a program 2010-ben folytatódik – tájékoztatott Bánki Zsolt.

Tényként elmondható, hogy „a múzeumok által publikált kiadványok alig hozzáférhetőek; ezek a kiadványok kikerültek a tudományos vérkeringésből; az NKA célul tűzte ki, hogy minél több intézmény kapcsolódjék be ebbe a projektbe. A megyei és szakmúzeumok digitalizálása elkészült, az országos múzeumok kiadványainak kb. fele került feldolgozásra.

Az adatbázis az országos, megyei és szakmúzeumok kiadványait tartalmazza: 50 múzeum anyagából mintegy 850.000 oldal, 3600 kötetben.

(<http://nfo.arcanum.hu/muzeumi/opt/a080226.htm?v=pdf&a=start>)

A múzeumi kiadványok digitalizálása kapcsán hallhattunk arról is, hogy megválaszolandó kérdésként merült fel a szerzői jog léte. A jogszerű kezelés esetenként a nyilvánosságra hozatal korlátozását jelentené. Megoldás lenne a múzeumi dedikált hálózat? Az intézményi Intranet? – amely azonban jelentősen korlátozná a szolgáltatást.

A közgyűjteményi adatbázisok bemutatását követően *Biszak Sándor*, a házigazda – az Arcanum Adatbázis Kft. képviselője – vezette be a Robotszkenner-bemutatót. Elmondta, hogy a szkenneléshez a köteteket lapokra kell bontani, azonban olyan eset is van, amikor nem lehet ezt megtenni, s bekötve kell fényképezni. Három **lapozó könyvszkenner** közül választották a bécsi fejlesztésű **QUIDENUS**-t. A robotszkennerben csak 80 fokban kell kihajtani a könyvet, így a védett könyvritkaságok, régiségek digitalizálása is megkezdődhet: teljesen automata; a bionikus lapozókar, ill. lapozó ujj segítségével lehetséges a folyamatos, kíméletes lapozás; manuálisan is lehet lapozni; 21 mpixeles kamerák fényképeznek – 400 dpi, színes, igen jó minőségű képeket produkál; a kemény borító digitalizálása is lehetséges.

Meg kell említeni azért néhány hátrányos tulajdonságot is: szoros kötést ezzel sem lehet szkennelni; max 25x37 cm felületet bír befogni; a nagyméretű, kihajtható mellékletek nem szkennelhetők, napilap sem fér a szerkezetbe.

Sebastian Schramek a QUIDENUS cég képviselőjében (www.qidenus.com) mutatta be a szkenner működését, valamint ismertette a szerkezet egyéb technikai jellemzőit, referenciáit. Angol nyelvű ismertetővel zárult a délelőtti program.

<http://www.roboticbookscan.com>

Selmeczi Pálma

